

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Epistola II. Urbani Papae IV. Ad Omnes Praelatos. De eodem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

tenus quaternum ipsum cum deuotione recipias, & eius copiam personis illam petentibus exhibeas liberaliter & libenter, & instes deuotis precibus apud illum qui memoriale tam salutiferum de seipso reliquit in terris, vt nobis ex alto tribuat gratiam commissam nostro regimini ecclesiam suam regendi vtiliter, ad laudem & gloriam sui nominis, & salubriter gubernandi.

Datum apud urbem Veterem sexto Idus Septembris, pontificatus nostri anno quarto.

EPISTOLA II.

VRBANI PAPÆ IV.

AD OMNES PRÆLATOS.

De eodem.

Vrbanus episcopus seruus seruorum Dei venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, & aliis ecclesiarum praelatis, salutem & apostolicam benedictionem.

Enarratio
multorum
beneficiorum
receptorum
a Deo in
hoc sacra-
mento pro
nobis insti-
tuto.

1. Cor. II.

TRANSITVRVS de hoc mundo ad Patrem Saluator noster Dominus Iesus Christus, cum tempus suae passionis instaret, sumpta coena in memoriam mortis suae, instituit summum & magnificum sui corporis & sanguinis sacramentum, corpus in cibum, & sanguinem in poculum tribuendo. Nam quotiens hunc panem manducamus, & calicem bibimus, mortem Domini annuntiamus. In institutione quidem huius sacramenti dixit ipse apostolis: *Hoc facite in meam commemorationem*: vt praeceptum & insigne memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc praecelsum & venerabile sacramentum; memoriale, inquam, mirabile ac stupendum, delectabile, suaue, tutissimum, ac super omnia preciosum, in quo innouata sunt signa, & mirabilia immutata; in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suauitas, ipsaque dulcedo Domini degustatur; in quo vtique vitae suffragium consequimur & salutis. Hoc est memoriale dulcissimum, memoriale saluificum, in quo gratam redemptionis nostrae recensemus memoriam, in quo a malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto pro-

ficimus ipsius corporali præsentia Saluatoris. Alia namque, quorum memoriam agimus, spiritu menteque complectimur : sed non propter hoc realem eorum præsentiam obrinemus. In hac vero sacramentali Christi commemoratione Iesus Christus præsens, sub alia quidem forma, in propria vero substantia est nobiscum. Ascensus enim in cælum dixit apostolis & eorum sequacibus, *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*; benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna & nunquam intermittenda memoria, in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interiisse, ac lignum viuificum ligno Crucis affixum fructum nobis attulisse salutis. Hæc est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudio salutare, & cum infusione lætitiæ deuotionis lacrymas subministrat: exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo passionem dominicam per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione adsunt nobis suauitatis gaudium simul & lacrymæ; quia & in ea congaudemus lacrymantes, & lacrymamur deuote gaudentes, lætas habendo lacrymas, & lætitiæ lacrymantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio dulces per oculos stillat guttas. O diuini amoris immensitas, diuinæ pietatis superabundantia, diuinæ affluentia largitatis! Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subiecit sub pedibus nostris, & super vniuersas terræ creaturas contulit nobis domini principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum nobilitat & sublimat hominis dignitatem. Administratorii namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hereditatem salutis capiunt, destinati. Et cum tam copiosa fuerit erga nos eius munificentia, volens adhuc ipse nobis suam exuberantem caritatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, vbi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore! Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis seipsum. Dedit igitur nobis se in pabulum,

vt quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse releuetur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferum, releuatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo peependit esca mortis, in isto peependit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, istius gustus intulit sanitatem. Gustus fauciauit, & gustus sanauit. Vide quia vnde vulnus est ortum, prodiit & medela; & vnde mors subiit, exinde vita euenit. De illo siquidem gustu dicitur: *Qua-*

Gen. 2.

cumque die comederis, morte morieris, de isto vero loquitur:

Ioan. 6.

Si quis comederit ex hoc pane, uiuet in æternum. Hic est cibus qui plene reficit, vere nutrit, summeque impinguat, non corpus sed cor, non carnem sed escam, non ventrem sed mentem. Homini ergo, qui spiritali alimonia indigebat, Saluator ipse misericors de nobiliori & potentiori huius mundi alimento pro animæ refectioe pia dispositione prouidit, decens quoque liberalitas extitit, & conueniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum, quod rationabilis creaturæ cibus est & refectio, factum caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim angelorum manducauit homo: & ideo Saluator ait: *Caro mea vere est*

Ibidem.

cibus. Hic panis sumitur, sed vere non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minime transformatur, sed si digne recipitur, sibi recipiens conformatur. O excellentissimum sacramentum, o adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, deuotis profequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reseruandum in cordis vtero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Huius memorialis continuum debemus celebrare memoriam, vt illius, cuius ipsum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus, quia cuius donum vel munus frequentius aspicitur, huius memoria strictius retinetur. Licet igitur hoc memoriale sacramentum in quotidianis Missarum solenniis frequentetur, conueniens tamen arbitramur & dignum, vt de ipso semel saltem in anno, ad confundendam speciali-

Relatio
causæ ob
quam insti-
tuta fuit
solennis fe-
stiuitas hu-
ius sacra-
menti.

ter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria solennior & celebrior habeatur. In die namque cœnæ Domini, quo die ipse Christus hoc instituit sacramentum, vniuersalis ecclesia pro pœnitentium reconciliatione, sacri confectioe chrisimatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum & aliis quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi huius maximi sacramenti. Hoc enim circa sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipsa obseruat ecclesia, vt quamuis in litanis & Missis, ac aliis etiam, ipsorum memoriam sæpius renouemus, nihilo minus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solennius recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solennitatis debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater ecclesia certum diem, in qua generaliter omnium sanctorum commemoratio fieret, vt in hac ipsorum celebratione communi, quidquid in propriis ipsorum festiuitatibus omissum existeret soluere-
 tur. Potissime igitur exequendum est erga hoc viuificum sacramentum corporis & sanguinis Iesu Christi, qui est sanctorum omnium gloria & corona, vt festiuitate ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in aliis Missarum officiis circa solennitatem est forsitan prætermis-
 sum, deuota diligentia suppleatur: & fideles, festiuitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quod in ipsis Missarum solenniis sæcularibus forsân agendis impliciti, aut alias ex negligentia vel fragilitate humana minus plene gesserunt, tunc attente in humilitate spiritus & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim, dum in minori essemus officio constituti, quod fuerat quibusdam catholicis diuinitus reuelatum, festum huiusmodi generaliter in ecclesia celebrandum. Nos itaque ad corroborationem & exaltationem catholicæ fidei, digne ac rationabiliter duximus statuendum, vt de tanto sacramento, præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit ecclesia, solennior & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post octauampentecostes, vt in ipsa quinta feria deuotæ tur-

Institutio
 dictæ festi-
 uitatis sin-
 gulis annis
 feria quinta
 post octauâ
 pentecostes
 solenniter
 celebranda.

bæ fidelium propter hoc ad ecclesias affectuosæ concurrant, & tam clerici quam populi gaudentes in cantica laudum surgant. Tunc enim omnium corda & vota, ora & labia, hymnos persoluant lætitiæ salutaris; tunc psallat fides; spes tripudiet; exultet caritas; deuotio plaudat; iubilet chorus; puritas iucundetur. Tunc singuli alacri animo pronaque voluntate conueniant sua studia laudabiliter exequendo, tanti festi solennitatem celebrantes. Et vtinam ad Christi seruitium sic eius fideles ardor inflammet, vt per hæc & alia proficientibus ipsis meritorum cumulibus apud eum qui sese dedit pro eis in precium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post huius vitæ decursum eis se in præmium largiatur. Ideoque vniuersitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, in remissionem peccatorum iniungentes, quatenus tam excelsum & tam gloriosum festum, prædicta quinta feria, singulis annis, deuote & solenniter celebretis, & faciatis studiose per vniuersas ecclesias ciuitatum vestrarum & diocesum celebrari, subditos vestros in dominica dictam quintam feriam proxime præcedente salutaribus monitis sollicitè per vos & per alios exhortantes, vt per veram & puram confessionem, eleemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia deuotionis & pietatis opera, taliter se studeant præparare, quod huius preciosissimi sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reuerenter, ac eius virtute augmentum consequi gratiarum. Nos enim Christi fideles ad colendum tantum festum & celebrandum donis volentes spiritualibus animare, omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi eiusdem in ecclesia, in qua idem celebrabitur, interfuerint, centum; qui vero Missæ, totidem; qui autem in primis ipsius festi Vesperis interfuerint, similiter centum; qui vero in secundis, totidem; illis vero qui Primæ, Tertiarum, Sextarum, Nonarum, ac Completorii officijs interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; illis autem qui per octauas illius festi matutinalibus, vespertinis, Missæ ac prædictarum horarum officijs interfuerint, centum dies, singulis octauarum ipsarum

Hortatio
ad celebra-
tionem di-
ctæ festi-
tatis.

Indulgentia
pro illam
celebranti-
bus.

farum diebus, in omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum apostolorum eius Petri & Pauli auctoritate confisi, de iniunctis sibi pœnitentiis relaxamus.

Datum, &c.

VITA ET EPISTOLÆ

CLEMENTIS PAPÆ IV.

ANNO
CHRISTI
1265.

CLEMENS quartus, patria Narbonensis, e villa sancti Ægidii, antea Guido Falcodius appellatus, iurifrudentiæ laude clarissimus, mortua coniuge quam prius habuerat, Podiensis, & paulo post Narbonensis episcopus factus, ex cardinale omnium acclamatione designatus est pontifex ipsis Nonis Februarii, anno Christi 1265. regnante Richardo Romanorum rege. Initio pontificatus mendicantis habitu Perusium vsque profectus est: quo cardinales subsecuti, eum cum debito honore Viterbium deduxerunt. Interea Carolus Andegauensis Italiam ingressus, Romæ per cardinales ad hoc deputatos, Neapoleos & Siciliae rex renuntiatus est; ea conditione adiecta, vt feudi titulo ecclesiæ Romanæ quadraginta millia ducatorum quot annis penderet. Carolo rege creato, post Manfredi obitum, quem ipse deuicerat, Corradinus valida manu instructus vt regnum recuperaret superuenit: de quo pontifex cum per agros Viterbienses eum transeuntem videret, fertur dixisse, ipsum tamquam agnum ad macellum deduci; quemadmodum etiam iuste euenit. Edinigem Poloniae reginam, post mortem miracula facientem, in numerum sanctorum retulit. Sanctum Bonauenturam vnice dilexit. In pauperes liberalis, erga Deum religiosus, apud omnes modestus extitit: & vt paucis multa complectar, nullis non virtutibus ornatus erat. Bona ecclesiæ fidelissime, nullo personarum habito respectu, distribuit. Filiarum duarum alteri, quas ex legitimo matrimonio ante pontificatum susceperat, in monasterio collocatæ triginta tantum libras, alteri trecentas libras dotis nomine dedit. Clerico nepoti tres præbendas habenti duas abstulit, dicens se Deo non carni & sanguini velle acquiescere. Post tres annos die-

Concil. Tom. 28.

Q99